

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Sara Hintze та співавт. [7] вважають, що одним із перспективних підходів в оцінці емоцій у коней є парадигма когнітивного упередження (judgement bias paradigm). Вона базується на припущенні, що емоційний стан тварини впливає на її очікування: оптимістичні очікування (тварина очікує позитивного результату в неоднозначній ситуації) пов'язані з позитивним емоційним станом. Песимістичні очікування свідчать про негативну валентність емоцій. Дослідження на конях підтверджують, що умови утримання значно впливають на схильність до песимізму або оптимізму [8]. Це відкриває шлях до оцінки емоцій через прості поведінкові тести.

Отже, емоційний стан коней є складною багатфакторною категорією, яка вимагає комплексної оцінки. Використання фізіологічних, поведінкових та когнітивних індикаторів дає змогу отримати об'єктивну інформацію про добробут тварини, забезпечити ефективніші та гуманніші методи утримання, тренування та взаємодії з кінями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fureix C., Jago P., Henry S., Lansade L., Hausberger M. Towards an ethological animal model of depression? A study on horses. *PLoS ONE*. 2011. Vol. 6, № 6. e21180. DOI: [10.1371/journal.pone.0021180](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0021180)
2. Hausberger M., Fureix C., Lesimple C. Detecting and interpreting horses' emotions: The challenges of animal emotion research. *Behavioural Processes*. 2016. Vol. 132. P. 63–70. DOI: [10.1016/j.beproc.2016.09.008](https://doi.org/10.1016/j.beproc.2016.09.008)
3. Valençon M., Levy F., Fortin M., Boissy A. Emotional reactivity and cognitive appraisal in horse personality. *Applied Animal Behaviour Science*. 2013. Vol. 148, №. 1–2. P. 97–109. DOI: [10.1016/j.applanim.2013.07.005](https://doi.org/10.1016/j.applanim.2013.07.005)
4. Boissy A., Manteuffel G., Jensen M. B., Moe R. O., Spruijt B., Keeling L. J., Aubert A. Assessment of positive emotions in animals to improve their welfare. *Physiology & Behavior*. 2007. Vol. 92, №. 3. P. 375–397. DOI: [10.1016/j.physbeh.2007.02.003](https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2007.02.003)
5. Lansade L., Nowak R., Laine A. L., Leterrier C., Bertin A. Facial expression and oxytocin as possible markers of positive emotions in horses. *Scientific Reports*. 2018. Vol. 8, № 1. e14680. DOI: [10.1038/s41598-018-32993-z](https://doi.org/10.1038/s41598-018-32993-z)
6. Paul E. S., Harding E. J., Mendl M. Measuring emotional processes in animals: the utility of a cognitive approach. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 2005. Vol. 29, № 3. P. 469–491. DOI: [10.1016/j.neubiorev.2005.01.002](https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2005.01.002)
7. Hintze S., Roth E., Bachmann I., Würbel H. Toward a choice-based judgment bias task for horses. *Applied Animal Welfare Science*. 2017. Vol. 20, № 2. P. 123–136. DOI: [10.1080/10888705.2016.1276834](https://doi.org/10.1080/10888705.2016.1276834)
8. Sankey C., Richard-Yris M.-A., Henry S., Fureix C., Nassur F., Hausberger M. Reinforcement as a mediator of the perception of humans by horses (*Equus caballus*). *Animal Cognition*. 2010. Vol. 13, № 5. P. 753–764. DOI: [10.1007/s10071-010-0326-9](https://doi.org/10.1007/s10071-010-0326-9)

УДК: 636.1:616.155.2-053.1

ВАТРИЧ А.А., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ПОРОШИНСЬКА О.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

НЕОНАТАЛЬНИЙ ІЗОЕРИТРОЛІЗ У ТВАРИН

Неонатальний ізоеритроліз імунозалежне гемолітичне захворювання, що виникає у новонароджених тварин внаслідок несумісності груп крові між дорослою особиною та її потомством. Захворювання супроводжується високою смертністю та потребує профілактичного контролю сумісності крові перед розведенням.

Ключові слова: тварини, групи крові, імунологічний конфлікт, еритроцити.

Генетика, здоров'я та імунітет тісно пов'язані між собою, оскільки генетичні фактори визначають функціонування імунної системи і здатність організму протистояти різним захворюванням. До груп патологій, що виникають через несприятливу імунну відповідь організму на власні або чужорідні антигени, що призводить до руйнування червоних кров'яних клітин належить неонатальний ізоеритроліз. Це патологічний стан, що виникає

внаслідок несумісності антигенів крові матері та її новонародженого, що може призвести до гемолізу еритроцитів у плода або новонародженого та вимагає особливої уваги під час розведення тварин [1].

Метою роботи було вивчити причини, механізми розвитку та клінічні ознаки неонатального ізоеритролізу у різних видів тварин.

За результатами досліджень [2] встановлено, що неонатальний ізоеритроліз (FNI) у котів виникає внаслідок імунологічного конфлікту між материнськими антитілами групи крові В та еритроцитами кошенят з групою А або АВ. Найбільшому ризику піддаються породисті коти, особливо якщо не було визначено групу крові перед спаровуванням. Кішки з групою крові В природно мають антитіла проти еритроцитів групи А. Якщо така кішка народжує кошенят від кота з групою А або АВ, є висока ймовірність народження малюків з несумісною групою крові. Після народження кошенята споживають молозиво, багате антитілами, протягом перших 12–24 годин. Якщо в ньому містяться антитіла проти їхніх еритроцитів, починається активне руйнування червоних кров'яних клітин – гемоліз.

Silvestre-Ferreira A. та Pastor J. [3] під час проведення експериментів відзначили, що симптоми FNI можуть варіюватися від слабкості, анемії, жовтяниці, темної сечі до раптової смерті. Найчастіше вони проявляються дуже швидко – вже через 6–12 годин після смоктання молозива. У деяких випадках кошенята можуть вижити, але страждають на хронічну анемію чи навіть некроз тканин.

Roverbio D. та співавт. [4, 5] відзначили, що неонатальний ізоеритроліз у коней виникає внаслідок імунологічного конфлікту, коли у новонародженого присутні еритроцитарні антигени (переважно Аа або Qa), успадковані від самця, але відсутні в організмі самки. Сенсибілізація відбувається під час попередніх вагітностей через мікротравми плаценти або після трансфузій. Після народження специфічні антитіла, що містяться в молозиві, проникають у кровотік новонародженого й спричиняють руйнування еритроцитів.

В дослідженнях Felipe J.B. та співавт. [6] було встановлено, що клінічні ознаки розвиваються впродовж 1–3 днів після народження й включають загальну слабкість, жовтяницю слизових оболонок, тахікардію, тахіпное, гемоглобінурію. У тяжких випадках спостерігаються набряки кінцівок, колапс, судоми та летальний кінець. Автори вважають, що своєчасна діагностика, моніторинг сумісності еритроцитарних антигенів та профілактичні заходи мають критичне значення для запобігання розвитку даної патології у лошах.

Неонатальний ізоеритроліз у собак реєструється рідко, однак можливий у випадках, коли сука була імунізована еритроцитами плода в попередні вагітності або після переливання крові. У собак складна система груп крові (DEA), і клінічні випадки фіксують переважно в племінному розведенні. Уражені цуценята стають млявими, втрачають інтерес до смоктання, з'являється блідість слизових, жовтяниця, іноді темна сеча. Може виникати тахіпное, тахікардія, а в тяжких випадках – судоми та смерть [7].

Отже, неонатальний ізоеритроліз є серйозною причиною смертності новонароджених тварин, особливо в умовах племінного розведення. Профілактика FNI через перевірку групи крові та своєчасну ветеринарну допомогу може врятувати життя тварин. Усвідомлення ризиків і відповідальний підхід до розведення – запорука здорового потомства та збереження цінних порід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jamieson C. A., Baillie S. L., Johnson J. P. Blood transfusion in equids – a practical approach and review. *Animals (Basel)*. 2022. Vol. 12, № 17. Article 2162. DOI: 10.3390/ani12172162
2. Silvestre-Ferreira A. C., Pastor J. Feline neonatal isoerythrolysis and the importance of feline blood types. *Veterinary Medicine International*. 2010. Article ID 753726. DOI: 10.4061/2010/753726

3. Silvestre-Ferreira A., Pastor J. Wild felids blood group system. *Animals (Basel)*. 2021. Vol. 11, № 12. Article 3533. DOI: 10.3390/ani11123533
4. Neonatal isoerythrolysis in horse and mule foals [Електронний ресурс] // UC Davis Veterinary Medicine. – Режим доступу: <https://www.vetmed.ucdavis.edu/hospital/support-services/lab-services/clinical-laboratory-services> – Назва з екрана.
5. Roverbio D., Perego R., Baggiani L., Ferrucci F., Zucca E., Nobile F., Spada E. Prevalence of Ca blood type and alloantibodies in a population of horses from Italy. *Animals (Basel)*. 2020. Vol. 10, № 7. Article 1179. DOI: 10.3390/ani10071179
6. Felipe J. B. Equine neonatal isoerythrolysis. In: Interpretation of Equine Laboratory Diagnostics / Ed. by S. Reed. Chichester: John Wiley & Sons, Ltd., 2017. P. 251–255.
7. Su S. Neonatal Isoerythrolysis in Equines, Felines, and Other Species [Електронний ресурс] // *The Aggie Transcript*. – 2023. – Режим доступу: <https://aggietranscript.faculty.ucdavis.edu/category/health-and-medicine/> – Назва з екрана.

УДК: 636.591.5:591.51:573.2

ГУР'ЯНОВА В.В., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **ЛУК'ЯНЕНКО К.Є.**, асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕВОЛЮЦІЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ТВАРИННОГО ІНТЕЛЕКТУ

Вивчення еволюції та можливостей тваринного інтелекту дає змогу краще зрозуміти когнітивні здібності тварин, їх поведінку та адаптацію до навколишнього середовища. Ці знання важливі для нейронауки, зокрема для розвитку сучасних підходів у ветеринарній неврології та зоопсихології.

Ключові слова: інтелект, тварини, еволюція, пам'ять, соціальна поведінка

Зазвичай інтелект асоціюється виключно з людиною, з її вмінням мислити, говорити та будувати причинно-наслідкові зв'язки. Однак упродовж спостережень за тваринами неодноразово виникає відчуття, що вони здатні не лише реагувати, а й усвідомлено діяти, аналізувати ситуацію, навчатися з досвіду і навіть проявляти емпатію.

Мета роботи. Ознайомитися з сучасними науковими даними щодо еволюції та когнітивних можливостей тваринного інтелекту. Зокрема, буде звернено увагу на такі аспекти, як пам'ять, соціальна поведінка, емпатія та анатомо-функціональні особливості мозку, що забезпечують інтелектуальну діяльність у тварин.

Матеріали і методи роботи. Для пошуку наукових статей застосовували наукометричну базу PubMed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>). Під час проведення пошуку використовували наступні ключові слова: інтелект, тварини, еволюція, пам'ять, соціальна поведінка.

Результати досліджень. Еволюція тваринного інтелекту є результатом мільйонів років природного відбору та пристосування до змін навколишнього середовища. Спостереження за еволюційними змінами тваринного інтелекту є цінними для розвитку нейронауки, оскільки допомагають зрозуміти механізми інтелекту, емпатії та їх соціальної поведінки [1]. У дослідженнях на лабораторних тваринах було виявлено, що здатність утримувати інформацію в короткочасній пам'яті та концентруватися на важливому подразнику (селективна увага) пов'язана з рівнем інтелекту. Ці когнітивні процеси подібні у тварин і людей, що свідчить про їх еволюційне походження [2]. Разом з тим, не всі види здатні до складної обробки інформації. Марко дель Джудіс [3] звернув увагу, що нелюдські тварини, тобто ті, які відносяться до виду *Homo sapiens*, але не є людьми, обмежені у здатності зберігати послідовності стимулів. Ці спостереження мають далекосяжні наслідки для пізнання тварин, нейронауки та досліджень еволюції мови та культури. Якщо тварини не